

Det kongelige olje- og energidepartement
Postboks 8148 Dep
0033 Oslo

Oslo, 13. april 2021

Okla vindkraftverk – Klage på godkjenning av endret turbinfundament

Det vises til NVE sin godkjenning av søknad om endret turbinfundament 26. mars 2021. Endringssøknaden er datert 11. mars 2021.

NVE er av den oppfatning at søknaden gjelder endret teknisk løsning for turbinfundamenter, og at den nye løsningen ikke fører til endringer i allerede godkjent arealbruk.

Frist for idriftsettelse, teori og praksis

Okla vindkraftverk fikk konsesjon fra NVE 17. desember 2013 med frist for idriftsettelse 31. desember 2020. Konsesjonsvedtaket ble påklaget til OED som bekreftet konsesjonen 12. juni 2015.

4. mars 2020 søkte Okla vindkraftverk om utsatt frist for idriftsettelse til 31. desember 2021. Søknaden ble innvilget av NVE 24. mars 2020 og påklaget til OED som bekreftet utsettelsen 29. juni 2020.

Til sammenligning fikk Skorveheia vindkraftverk konsesjon fra NVE 20. desember 2013 med frist for idriftsettelse 31. desember 2021. Vedtaket ble påklaget til OED som bekreftet konsesjonen 30. april 2015.

22. desember 2020 søkte Skorveheia vindkraftverk utsatt frist for idriftsettelse til 31. desember 2022. NVE avslo søknaden med blant annet følgende begrunnelse:

«NVE konstaterer at Skorveheia vindkraftverk har hatt endeleg anleggskonsesjon i over fem år. Konsesjonen vart stadfesta av OED den 30.04.2015. Etter vår vurdering har NV hatt tilstrekkeleg med tid til å realisere vindkraftverket og oppnå planavklaring innanfor fristen for idriftsetting 31.12.2021.»

I brev av 27. november 2019 om praksis for forlengelse for idriftsettelse bekrefter NVE at det som hovedregel gis utsatt frist for idriftsettelse til 31. desember 2021.

Storingsvedtak nr. 799, 19. juni 2020 er som følger:

«Stortinget ber regjeringen innenfor gjeldende regelverk ikke gi forlenget frist for idriftsettelse utover 31.12.2021 for vindkraftverk på land som i dag har gyldig konsesjon.»

Konsekvensen av å ikke sende søknad om endret turbinfundament på høring

NVE bekrefter på side 3 i vedtaket at en høring ville føre til at vindkraftverket ikke vil rekke å bli ferdig innen gjeldende frist for idriftsettelse 31. desember 2021.

Det er i prinsippet ikke noe som hindrer Okla vindkraftverk i å søke om utsatt frist for idriftsettelse til for eksempel 31. desember 2022.

Problemet er at det er usikkert om en slik søknad vil bli innvilget. I brevet 27. november 2019 påpeker NVE at det er tiltakshaver selv som har ansvar for tilstrekkelig fremdrift innenfor de frister de har fått.

La Naturen Leve er av den oppfatning at OED ikke bør akseptere at NVE godkjenner endringssøknaden uten høring.

La Naturen Leve minner om at utbygger Falck Renewables driver for egen regning og risiko. Som nevnt ovenfor ble konsesjonen stadfestet av OED 12. juni 2015, og Falck Renewables har hatt rikelig med tid til å ferdigstille anlegget.

Endringssøknaden 11. mars 2021

§ 10 i anleggskonsesjonen 17. desember 2013 pålegger konsesjonær at «Vegtraseer og oppstillingsplasser skal legges så skånsomt som mulig i terrenget».

Det fremgår på side 8 i MTA 23. juni 2017 at: «Fundamentene vil være av typen fjellforankrede. Disse vil ha en diameter på ca. 8 meter.»

Det fremgår av endringssøknaden punkt 3 at den opprinnelige fundamenteringen: «er gjort ut ifra en antagelse om at turbinplasseringene hadde nærhet til fast fjell, basert på en skrivebordsstudie av geotekniske forhold.»

La Naturen Leve mener det ikke er tilfredsstillende å basere søknader og saksbehandling på antagelser. Det er heller ikke tilfredsstillende at skrivebordsstudien det henvises til ikke er fremlagt.

Både konsesjonær og NVE anfører at det ikke blir mer arealbruk enn hva som allerede er godkjent. Dette gjelder imidlertid kun på overflaten. NVE bekrefter på side 3 i vedtaket at det er: «under bakkenivå den tekniske løysinga vil gi endringar.»

Det er ikke akseptabelt at det først nå oppdages at grunnforholdene der vindturbinene skal plasseres hovedsakelig består av løs masse. Dette gir grunnlag

for å reise spørsmål om det er andre forhold i konsesjonen som ikke stemmer med virkeligheten.

Det er heller ikke akseptabelt at det bare er arealbruk over bakken som hensyntas når påvirkning på natur blir vurdert.

Anleggskonsesjonen er datert 12. juni 2015, og det har vært rikelig med tid til å finne ut av grunnforholdene der hvor turbinfundamentene skal plasseres.

La Naturen Leve er av den oppfatning at OED ikke bør akseptere slik saksbehandling.

MTA

Kraftutbygger søkte om endringer i MTA 16. april 2019, slik at antall turbiner ble redusert fra 6 til 5. Dette ville føre til reduserte inngrep i terrenget, ytterligere neddemping av visuelle påvirkninger på landskapet og redusert konsekvensgrad for fugl.

Endringssøknaden ble godkjent av 24. juni 2019.

I endringssøknaden 11. mars 2021 fremkommer det at de omsøkte endringene vil medføre risiko for avrenning til terrenget. De omsøkte endringene vil også føre til økte utslipp som følge av økte mengde betong og stål som må transporteres.

Dette er det motsatte av konsekvensen av endringssøknad 16. april 2019. De negative konsekvensene av endringssøknaden innebærer også at det ikke er korrekt at endringene ikke fører til endringer i godkjent arealbruk slik NVE legger vekt på i sin godkjenning 26. mars 2021.

Forrige endringssøknad

Tidligere i år; 22. januar 2021, sendte konsesjonær endringssøknad til NVE vedrørende uttak av masser. NVE sendte søknaden på høring med frist 8. mars 2021. Endringssøknaden ble trukket 8. mars 2021 med begrunnelsen: «ser vi et behov for å trekke søknaden for å kunne overholde fremdriftsplanen.»

Søknaden om endret turbinfundament er andre endringssøknad innenfor samme kvartal, noe som forsterker inntrykket av at prosjektet er ute av kontroll. I høringsinnspillet til endringssøknaden om masseuttak 1. mars 2021 konkluderte La Naturen Leve med at OED bør trekke tilbake konsesjonen. La Naturen Leve fastholder denne konklusjonen.

Drikkevann

Dette viktige temaet har vært mangelfullt behandlet fra prosjektets begynnelse.

I MTA- og detaljplan 23. juni 2017 fremgår blant annet følgende på side 27: «Bosetningene i Eltvika og Borgundvåg er forsynt med drikkevann fra private brønner. Det er risiko for forurensing av private drikkevannsbrønner, men gjennom forebyggende tiltak og miljøoppfølging vil forurensningsfaren kunne minimeres.» Og videre lenger nede på samme side: «Private brønner som eventuelt blir negativt berørt av tilkomstvei eller anlegget for øvrig, vil få tilbud om tilsvarende alternativ.»

«Tiltaksplan Drikkevannskilder – Okla vindpark» er utgitt av Rambøll for Falck Renewables Wind AS i september 2020. Tiltaksplanen inneholder 28 tiltak med hensyn på drikkevann i forkant av bygging av nytt vindkraftanlegg. Dette er forårsaket av at vindkraftanlegget med tilhørende anleggsveier vil berøre nedslagsfeltet til flere private drikkevannskilder. Det vises i den forbindelse til tiltak «T22 – Midlertidig bruk av flaskevann som drikkevann.»

På side 22 i tiltaksplanen om T22 fremgår følgende «Årsak og vurdering: For å opprettholde framdriften på prosjektet er det nødvendig å benytte innkjørt flaskevann som drikkevann fram til vedtak om rørtrase fra nytt vannverk til eiendommer er behandlet ferdig i kommunestyret.»

Status nå er at de 9 husstandene i Borgundvåg har måttet benytte drikkevann fra flasker siden oppstart av anleggsarbeidet ca. 1. september 2020.

Dette fungerer i praksis slik at dersom man ikke melder fra om at man ønsker å få drikkevannet levert på døren, må den enkelte selv hente drikkevannet på Stad Hotell som ligger 4,6 kilometer fra Borgundvåg.

Kostnaden ved å reise tur retur Stad Hotell for å hente drikkevannet må bekostes av den enkelte.

La Naturen Leve mener det er et klart brudd på MTA om «tilsvarende alternativ» at ny vannforsyning ikke er etablert før anleggsarbeidet starter. Status nå er at ingen vet når vannverket blir ferdigstilt.

Det faktum at den enkelte selv må dekke reisekostnadene for å få tak i drikkevann er et klart brudd på MTA om «tilsvarende alternativ».

Det er også kritikkverdig at tiltaksplanen ikke gir noen nærmere angivelse av hva som menes med «midlertidig».

23. desember 2020 ble det kjent gjennom media at drikkevannet til enkelte av innbyggerne på Kvaløya er blitt udrikkelig, og at vannanlegget som ble lovet av vindraftutbyggerne for 3 år siden enda ikke er installert.

Status er at enkelte av innbyggerne på Kvaløya fortsatt får drikkevannet levert av utbygger.

Så sent som 20. januar 2021 ble det kjent gjennom media at Kinn kommune har oppdaget at 2 av vindturbinene til vindkraftverket på Guleslettene er plassert nærmere drikkevannskilden enn hva som er besluttet i konsesjonsvilkårene.

Disse eksemplene illustrerer betydningen av at det etableres klare og utvetydige krav til hvordan drikkevannssituasjonen skal ivaretas for alle innbyggerne som kan bli berørt av vindkraftverket.

La Naturen Leve er også av den oppfatning at OED ikke bør godkjenne endringssøknaden 11. mars 2021 før det nye vannverket er ferdigstilt og tatt i bruk på en måte som er tilfredsstillende for alle husstandene i Borgundvåg.

Konklusjon

La Naturen Leve er av den oppfatning at vedtaket om å ikke sende endringssøknaden fra Okla vindkraftverk 11. mars 2021 på høring bryter med:

- Den praksis NVE selv sier de vil føre
- Prinsippet om likebehandling
- Stortingsvedtaket nr. 799, 19. juni 2020 om å ikke gi forlenget frist for idriftsettelse ut over 31. desember 2021.

Anleggsarbeidene ved Okla vindkraftanlegg fremstår som uoversiktlige. Man kan fastslå med 100 % sikkerhet at dette utelukkende er forårsaket av utbygger.

Den kunnskap som ligger til grunn for endringssøknadene 22. januar 2021 og 11. mars 2021 burde vært kjent for utbygger ved utarbeidelse av MTA 23. juni 2017.

La Naturen Leve mener det er et klart brudd på MTA om «tilsvarende alternativ» at ny vannforsyning ikke er etablert før anleggsarbeidet starter. Status nå er at ingen vet når vannverket blir ferdigstilt.

Det faktum at den enkelte selv må dekke reisekostnadene for å få tak i drikkevann er et klart brudd på MTA om «tilsvarende alternativ».

Endringssøknadene 22. januar 2021 og 11. mars 2021 etterlater et inntrykk av at konsesjonssøknaden fragmenteres med det resultat at ulemper som både separat og som del av konsesjonen som helhet er å anse som vesentlige, nedtones og ufarliggjøres.

Energiloven paragraf 10-3, 4. ledd lyder som følger:

«Dersom konsesjon er gitt på grunnlag av uriktige eller ufullstendige opplysninger om forhold av vesentlig betydning, eller konsesjonæren overtrer denne lov eller bestemmelser eller pålegg gitt i medhold av loven, kan konsesjonen trekkes tilbake.»

Oppsummering av våre vurderinger og delkonklusjoner ovenfor innebærer at La Naturen Leve er av den oppfatning at konsesjonen til Okla vindkraftverk er gitt på sviktende grunnlag, og dermed bør trekkes tilbake.

Vennlig hilsen
La Naturen Leve

Marino J. Ask
Styreleder

Inger Leirvåg
Styremedlem

Kopi: Stad kommune